

3) Dess leie i födelsekret. ACC. NR. 3538

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge, och Småland Upptecknat av: P. G. Pettersson

Härad: Gränna, östra medelsta, m. f. Adress: box 10 Holarpsjö

Socken: Vissefjärda, tillhörd gullabor Berättat av egen uppmärksamhet och ardos fortanar

Uppteckningsår: 1932 Född år 1864 i gullabor, Länsjö, by bröchult

Uppteckningen rör sig om eder och leuh under vissa förfäders tid.
Jag har här i största hushet sammansattta några svar på
en del frågor ni framställt i eder ärade tidning, fredagen den
30. september 1932, man tiden tillåt mig inte att inga
uti sin helhet där vidbörighet och tydlighet som waren
egentligen skulle inomfatta på edra ärade frågor, men vill
ni återkomma med bifogad frågelista, så shall jag giva
blant på allt som förelåm under varo högtarade förfäders
tid, med undantag att folkmärsarkivet hand för
tagna del av dät som inte redan är där tillhanda.

Förhållat med utsnäkt häga häring Wadsamt
ombeder var vänlig ständ mig ett lidningsskriv om efterlämningens
ett svar ombeder pris Skriv endast på denna sidal omgående om försämlingen troppat
vändt

Linodlingen, och hur dät hela utlöpte sig till linett var
förra året att till värvader, här i älva kileberg och söder om
land, under våra förfädars tid.

Linodlingen var en av de viktigaste näringarna som
våra förfäder lade an på under flytta tider,
ni längre här med linodlens bearbetning och spädtsell,
dät första arbetet med denna jorden s.h. linanett skedde
i slutet ja oftast, dät var ett viktigt arbete man lade
hand vid, denna jord var föregående års hornjord, fört
tätt urgräns (jordhårdet) där, därefter haovades där förs och klipps
med en trähorn, lämpa jordplader där grundligt med färgörel,
ja myllade man ned ydödlen med billmudd trädar, ja han
itas tråpiennahornen åter i bruka, för att ju man skulle
det, att slätkrona, ja tog man till ett s.h. stråhjordar för
att lagga upp jorden uti s.h. "strigar," d.v.s. stråhvor med
längt mellanrum, ja skulle jorden ligga uti vintarpila
till viosalen han med sju varma och levigande strålar,

Visen är kommet, och linjorden sluttar redet.

dåt förra man yrke på visen var att lägga hand vid linjorden nu tog man till arman efter där härliga yullevan, som även bladdades upp med övrig arma från gamma spit och från samma vinter, där sätte man ut på linlandett, efter att man rest och huvatt dåt ett slag, efter arshadden huvade man åtar, så var dåt färdigt till att besätt, så fikh yorden lägga orörd till bedadagen då skulle man i linett vid sydöstra soluppgången så man var färdig med dåt för än shogruvan hant jämma sig för de förra solstrålarna som glimlade fram vid shogrynkell, annars hade dåt händ att han fram och fettade på linlandett, och då blev dåt dålig, eller uti vare fall ihe all nagan shörd, man hade de förra solstrålarna råhatt linlandett efter hadden, innan shogruvan hant jämma sig fördär, då hade hänen fettande all ingen väkan, och uti vare fall hade had ihe nagan makt till att pessa på linlandett, då vidare ityärde vidtogs —

bassaräng dsl.: arbetsblus av bomull.

4 3

3538

i samband med salstrålarna, d.v.s. med hörningen har
och tvärs, sista slaget skulle ställas i att man släpade med
sals d.v.s. i väster, här lade man ned därtill undanförda
sista leden intill svansen av min ryggen, där hade sänings-
männer berett i samsätt under tiden han siddde, ryggel-
den skulle där grava ned som lade sista hand till varje-
tet på linladet efter sidden, när vittloken och väda-
stället skulle säningsmannen sätta grao ned mot östra
sidan där de förra salstrålarna smekte jorden på nor-
gan, säningsmannen skulle vara i blädd hel linne dräkt
d.v.s. linnebyxor dito skor samt bassaräng och mäppa
utav linnebär, då han hade slutat sidden skulle han
modan påtva på färdig vid åkarspenen med ett
kvasten bränvin och plocka ägg som säningsmannen
skulle förtära förrän han kunnade åhanfältet, han
drack icke ur allt bränvinet, den sista supen han
lade han upp mot lappen och läste därför orden,

från östan de härliga salstrålar skina, och girar liv åt allt
 som vilt gror, från växter mäde nägnet i största strömmar,
 och sätter växthetspräkt och länd på vort tor.
 Så var därför två unga damer som skulle avsluta shöftsen,
 med arbetet på linlandet, nämligen hoppa därför man hade
 en mindre båt 1 m. då var avsint för två damer till att
 dra sig över linlandet och härmed var därför fördigt för
 att shöftra sig nägra under växten till därför var fördigt till
 katt blomma. då skulle man ränsa därför, d.v.s. till att taga
 bort allt ogräs som hade växt upp bland linett. därför
 arbetet utfördes av kvinnor. man hade trecken på pallar
 att sitta på så ränsa nerut om hörn sig man fick nämligen
 inte på uti linett man skulle sitta på pallarna,
 för att inte hamna uti linlandet, efter ränsningar gick dess
 icke nägat vid linlandet förrän man skulle hästa därför
 man räste därför med roten och bant därför i hörna 24 grepp
 till varje hörne som ställdes på roten en och en för sig.

här skulle härvorpa stå under nio dagar i tårne om dät
var gott tårnväder annars längre uti dåligt väder, var
äfter man tag in dät på logen där man repade av knöp-
lett, till dät begagnade man en tarepa som lades upp på
två bokar, och på däri sattte sig en kvirna på var ända
och på detta satt repade man av knöplett som sedan kned-
des ut på logen för där på tårna, efter tårnringen trösha-
de man knöplett med slagan, däräfter hledet man fört
frim knöpplenjölett med ett dästille avsitt säll, knöpplenjö-
lett använde man till svinfödar då man hade mallett
dät på sin hembrunn som alla viva förfödar hade
i ett hägn uti sitt hörn, fört sotvades åtar uti ett annat
dästille avsitt säll, dät som stannade hvar i sället dät
blev att använda till fälgande års ridd, och dät genam-
gjende användes till halvväxling till att uppföda hal-
vao med i stället för myölk ty dät var nästan

Linhallmen breder ut för vätning.

Man brede ut linhallmen på grävall på en silänt plats
där både sol och vägr har att att geva sin värmor för vät-
ningens dår normala röletider var sät vickar. man då
skogsnan pestade på linett där dät låg brett hände dät
att dät röta de fastare på en del ställen, dät åtig humo-
den att får växe dag förr att underväma om dät var or-
däntligt jämt rutet ävarat förtod man att skogsnu-
an gick över linhallmen och pestade, fiske man vidlaga
de tityärdar som växa förfädror begagnade för att mota
skogsnan med, nämligen till att mata fångnur över
linhallmen här och där, där lochten av fångnur förtade
skogsnan för, då linhallmen var normalt rutten
samla man upp där och hävya de in där uti något
syd för en hant tid, d.v.s. tills all gröda var inläggad.
och under tiden gardes brotognen i ordning och får övrigt
hela brottsbacken, fägades och brottseden ställdes fram.

Brötaletts förberedelser och angdammens upphindas

dät bestämdes i slutet på oktober före frienigheten då brötaletts
shalle äga rum, tiden före frienigheten bönyaden den 24 okto-
ber, brötarbetet varo på dān gamla goda tiden dät sista
som tyänstebygningen shalle uträtta på gården för än tyänsterna
fick sin frihet från den 24 oktober till dān förske noväm-
bar då tyänstarna åtav shalle tillträda, man shalle avsluta
tyänstearett med dät trevliga brötaletts som var angdam-
mens största näye under hela dät långa arett, man sam-
manhällade lika många paxhar och flickor alla shalle
ha brötar med sig, gässarna hadde 1 h, bröppbrötar och flick-
orna bröppbrötar, gässarna shalle fört intaga sin plats
på brötabachen och flickorna ham vägatt senare, där
förr att flickorna shalle icke se gässarna förr än de träffes
på brötabachen, då var dät flickornas tur till att bygda
sin utvalde bavelys på en vetebolle han man like
fick vägra att taga emot, den shalle bräcka åt dān

där flickan som lugnade på nötebollen, här blev det till att
hoppas om att manna fast fram till gästarna för att uträkna var
och en sin haverbyer, där var icke blott fråga om att man da
ville ha där uträkne till att hoppa in åt sig för dagen, man
ville också ha där uträkne att dansa med på bollsolen efter
aslelets slut, man ville också ha där uträkne till kamps
för där är en delen av natten, deltagarna bestod uti van
liga fall av en taskgamma, där var en gammal ärfaren
gamma vid lintaikningen ty där föddrades stor förtjum
nja. light därmed på grund av att man eldade ner i og
men så hade man linthämer se behöva tvea om mitt över
eldhärden, där var ganska svårt att hålla den torre lin
hämnen brandfri, man hade en eldare som samtidigt
skulle hålla vattnet i beredskap åt taskgammman som var
mycket utslatt för rök och gnistor från tasken, och nära
hade han där svårt för röken i ögon och ansikte för hela
dagen, så hade man en grissel dr i, en som lade på och

S. 8 I skildringen av linbrytningen förmågar inte riktig klart, om det gäller brytning ute i en s. k. brytgrop eller det gäller brytning i brytstuga. Detta ville vi gärna veta samt gärna en närmare beskrivningen på en brytgrop ute i det fria.

Ja vi ihåll här göra en noggrann beskrivning åvav en brätgrop uti dät frua "m. boötagn", och en så hålbad kasta, en boötagap uti dät frua vgo endast tillfällig och inseddles uti en bache något från gården, så att icke några but o. d. körnbast icke läg uti boötagrapen omedelbara växhet, så att man icke behövde rischia eldfara ifall om linhålmen skulle falla utav de myckra utsträckande gnistarna från dän stanna eldhården uti dän provisapi- sma boötagaper, som var nedgrävd uti bachen och invändigt hur sam hållt muradd med halvsten tillsammans med jord, något valv var dät icke friga om till skydd mot liga och gnistor. —

dåt var endast en förhöjning murad vid sidorna runt om gropen på samma sätt med yord och sten samt ett par av bräder i vapet på denna förhöjning av sten och yord, så att dåt hela blev tillräckligt högt för tärhugamman att manna stå i vapet på denna röd för att vända och pappa linhalmen som låg i vapet de sprötar, "ryyälar" sas var genom huvudet häl fastade uti ena handen på brådvänen som låg på mantänast på sten och yordvallen, detta var ett ganska påpassligt arbete för tärhugmannan att se till och skräta linhalmen så att där icke fastade eld ut av de utströmmande gristao som allt jämt genomströmmade linhalmenen som låg utbredd mitt över eldhården där man hörde hälla samm och starkt fyr för att istället ha mera på huvudet hettas sam möjligt för att få

3538 Linhalmens behandling övar brätgräpen, 13

Linhalmens fast och väl torkmadd, dät vill säga
att man hade en s. h. vattenfagk eller dita flicka
som skulle vara torkgammän beväplig ifall ja-
dant skulle inträffa, en sådan brottdrop varf var
och en hande ägare till, som icke var delägare
mäl uti en borta, att vara linhalmens, och sådan
höllades för upphållräning, dät var både ett värt
och ansvarsfullt arbete, då man föreställas att
en gammal kvinna står med händer och ansicht
mitt övar en odräglig hetta och samtidigt en
ravbruten stam rabi under en hel dag, och må
hända många dagar på sträck, förr att sevila
och vända på linhalmens övor där kvinnan
stod härdön och där stårha bättan dät var nä-
stan odräggligt, men varu gamla ryhå-
rinor gav sig icke de riste att deras hårdar arbete
blev rikligt belänkt utav bandgammarna,

12

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3538 Dän s. h. leastan, "tatahnan"

14

en sådan tashinvärling var många bändor till
sammansam var ägare till man had yu bralla
dän för kolagptattha, dät vanliga namnet på
en sådan var basta, dän var plisserad mitt i
bun och hande vara upp till ett tyngotal deliga
se, dän var helt bygd av sten och lera och
hadé en höjd över ytorna sian däst två
almar, samt mädel tashitah och var alldeles kom
frei och farsiche mer trå i n rögra grava che
leyäkhar haas och tråas för tabitolen, samt dän
håpp sam ledde in till tashan, lika ledes av em
att dän ärriiga inredningen bestod av grästen
och lera, uti därrna tash var en org pib al-
mas längd och två almas bredd med valvt över
stryke även därrna org var tillväxlad utav
grästen och lera, avanp i valvet lades grov grus
och singel, så att dät bildade en jämn platta,

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mellan ovensaluet och övera plattan var värmre och rökhuvudarna anbrabita, även därra märnade utav grädden och lera, här eldades endast märd mykhetts gran red sät som runda storknar av björnbär, ch, asm, även fun, och gran som var mykhetts grapt och härligt, uti en sädan tarknag var nästan lika varmt som uti en smällaogn, ty allt skulle tarknas ivan på plattan, då man tarknade to uti en basta, så hade man bastans föreständare även till fäta uppdrag, ty därför var en hvinna oförmögern att skräta, därför måste vara bastyäpp, goblen kalla des sij, intet endast en utan alla som smölte om bastarna, en enda sädan tarkning satte ihu på linbyxtare under däcket för halva dagen, wän sij tog därför och sij fyra timmar i anspänning att få en sädan tagning väl genantarkhatt på en basta, här hade man icke allt bevärs av rönen,

dåt var icke endast för linberedningen man hade
och gagnade dessa bastar, de användes även sätam
mälta, och var uti vanliga fall uti fall värb-
samtet de tre sista månaderna på året för att
bereda malt till de stora yllobryggen i byggdar-
na, den bastgäpp som snötte och dölta hade, folt
upp att göra nästan natt och dag under denna
tiden. Dåt var att sätta bredvid ögner nio
timma vid varje omhjut då maltet var fört
och färdigt, för si han sade alltid, te o söre möet
i basta, då va te o svagga, batt mallet, tasta, för
si man hällde maltgraden för tasta, eller boodd,
och blev där förtorhodd genom för sträng
värme eller dålig sträckel, så var mallet
absolut vändeläkt, och därför var dåt en ganska
påstålig mysta att vara bastgäpp och mälta
som märte var en färlig gubbe.

3538

tog undan efter gammans befallning, och vidare skulle lämna
påson dela upp varje grepp till hovstare i fast de begärde,
dessa hovstare var tall dvs. säl fäymar och säl flickor, fäym-
men tog emot greppet av linhållmen och krappade där sät-
att där blev myrh och de mästa shavar släpte från bli-
norna, så övartemrade han där till sin hampe flickan
som hade vält hanam till sin hampe under brötslekt
han givde greppet fullständigt blott och var nu en tolok
sådana tallar har skulle man bera tre limmar allra mest
pr pris och dag, hade man gjort en snäv beräkning på
limmängden hande man få bindas vid fyra limmar oksa.
alla stannade hvor få brötsbaken fördagen, mat och dricka
varor ställdes dit fört att icke arbetet skulle försämras
allt fört myrhett under dagens lopp, efter sluttat arbetet
tog fäymarna var och en sät linräcke med sig hem till
gården där hustroden skulle granska dagens arbete
tig dat lig häne närmast till handa sätta husmor

hemhamna till gården sboa bordet dushatt med allahanda
mat och drikavar, ett sådant batalbord som ihe förfham
många gångar om icett väyligen vid begravning eller stor
se fäktakud, och fästigheter, då man nu hade titel och droc
hett om några timmar skulle dansen trådas, spelmann
na som var beordrad var på platsen och hade sin
plats vid dörren, musiken bärjade i far och man i husett
inleddde dansen, som snart efterföljdes av alla inbyudna
till brötollett, dansen pågick till en ett åventuel till
en tva på natten, däravtar sich man förfishning
och sedan ga till vila uti då vachadt uppbäddade
tråga syskansängen på golvet uti stortugan, även här sök
te flickorna upp var och en sin havelys, på morgan
åvaktshade man alla de främmande inbyudna med
förfishning på sänglägg, varäftar frachast in
tags, framid förmiddagen var man blas med sin
hempärt, då var och en av deltagarna var väl i hatten

S. 10. Ni skildrar att deltagarna i "bröötölet" övernattade i

gården i syskonsäng. Är detta inte en förväxling med en sed

vid bröllop? "Dåt är värhliga förhållanden"

dåtta är en sed som jag själv varit med om innan
det mina arga är, ändå så sen i tiden som 1882, hos
hemmansägaren från Kutterup Hugghol i Söderås
församling, denna hande som lever ännu och är
84. är han hade sitt näye uti att begagna förfäder-
nas redor och baus uti de allra flästa företag
så märte ett ordäntigt bröötat och fåttagas eller
gammal till på hans gård får allt avslutat hast-
årbetet, dåt vill säga att allt vid dåtta bröötet
shalle fåsiga alldeles på samma sätt som dåt
gihs till under förfädernas tid, där pugh och
flisba som hade arfetet till sammans under da-
gen shalle sitta sida vid sida vid bordet, shalle
dansa till sammans dä spelmannen brygade musiken.

efter bågens slut sätta de intagna angdama-
marna efter anvisning av husbunden öva uttaga
och disponera dät sidanom som var väl ordnatt
på galluret till en enda syftansänd där man
fick röla ut växten av vatten efter dagens arbete
samt mål där häftiga och trotsamod dansen,
men ingen var ju där att synge hade dispona-
pionerat över den flicka som hade varit hans
kamrös under dagens arbete, ja var dät obhä med
husbuden delaktets falla vellyga att en sådan syftan-
sänd skulle beredas angdamaarna endast vid fäst
träuliga brotgitlett som endast pojkar och flickor
fick delta uti, dät var en sk. angdamsfäst som
inte några äldre personar skulle delta uti mer
än tio åriga gamman som var en ålder hinner
och var alltid ordningens upprättahållare för dagen
följande morgon skulle de alla få där platsenliga —

traktöringen var ältar var och en tag sin bröta
 på axeln och begjorde sig till sina respäktive hem.
 detta var därför enda tillfälle under året som hressedes angdammor s.k. frist sällskapsliv införslivat
 mädr syskansäng och frihet för de sät eller illa
 pansen att förhålla sig som de själva behagade
 uti nägelfirett, med husbandsfamiljens folk med-
 girande och löfte, brötablett var något enaständigt
 under vissa förfäders tid och var därför endan
 tillfälle som hressedes angdammen för hela året
 uti arbetsbänksrundet, ob alla längtade efter därför
 biga brötabletts som skulle inträffa på gärdarna
 efter därför därför var hana och härra inhällningsarbe-
 lets slut, därför kunde härra sig att man blev
 inbyuden på flera stycken sådana brötgillen
under novembars månad, som man haddad lin minaden
 di skulle allt lin hörjas och skättas samt häntas,

si ham frivishan och under denna tid skulle livet
 skötta, dåt var gamla fahmanniga gammar som
 skulle utföra detta arbete, ty skräppollet skulle nu
 skiljas från bläckarna under denna rikten till dåt
 nya tyänstefolket ham till gorden, ty då skulle spin-
 dohanna i går under de långa höstkvällarna, i vad-
 liga fall vår, dåt inte, mendre än tre spinor har under
 arbete uti en niofot sja nära redig bandstuga, då var
 dåt inte fråga om att stå vid spegellen och titta på
 huvallen och sedan besöka en dansbana i övrigt, nay
 annatt var dåt fåg visa pigor under värda förfäders
 tid, att sitta vid spinorhen eller i växstolen till
 kl-11-på natten, för 30-högst 50 hr pr år, samt ett par
 träsbrar och sida stramper, äventruell en sänke med ner-
 del av skräppolvwär som även inräknades i lönen,
 ändå malta ut gamla län tider, för där gamla goda
 tider, sas i fastställningen skulle här förfalas

Garnett beredes med förfädersas gamla spenrar.

När nu linett var slättat och dät grönsta uppfällett var prinshilt riklöst hällades smätfall, hvare dät åtar under en renföring nämligen till att hämta linett, en hämta ses ut sam en noga dock medel och med tätta och finare pensar eller "kamplör" 1 h.
Här skildes napparna från blåarna, "tigorna" 1 h. nu var dät färdigt till att sätta spenrakor i gång husmodarn syde tog i tu mäd tigorna som skulle bli det bästa och finaste garnetts utav den äldsta dottern, eller den bästa pigan från napparna på sin hatt. Dätta gäss av napparna var inte färt så noga med och hällades no 2 lingaon, och användes till hårar, hausthusar, och underkläder, v.o. ett lingass användes till finare vävänder såsom dukar, daphlämningar vid bröndap, likhlästar, o.d. samt en stor del av dätta gäss salufördes i städerna och betingas ett ganska högt pris och var för vissa förfäder en ganska arbeträdd i ghetont, varför man idhade invallingen i stor omfattning.

dät bärta shäfftallet som blev no. tre lingarn i ordningen fick
en flicka ta an som var olärd vid spetsvården, därför hörde
hon ha att öva upp sig med, genom husrödarns tillsyn, därför
garnet var inte sär noga med, och skulle användas till grönre väv-
nader som man använde till särvar, linnebyxor, hättor att loga
övan sig under smärtigt urlekte, i h. shäfftalströdar som användes
av både hustror och män, ja har ni till sist nötan, d.v.s. dät
grönsta shäfftallet eller avfallett, som användes med en bland-
ning av näthår, svirhår, hästhår, lika delar av varje till häl-
ten mot shäfftallet, därför fick en mycketh gamla qamma
eller götta spenna derfär att de sätta dalett och haende icke hålla
träden jämn, man arbeta skulle därför ända, göra vad man
haende var löken ardet under förfädernas tid, ja i sanning
en tveklig och åren ändr tid, ja dät var nu berödningen av detta
shingahårsqarn, som skulle användas till hårstrålen, hauringer,
shingahårsströdar, o.d. därför särvar stichades med fina rund

trästökar och stichader dabbela så att du blev vattenfälld och
 tyväntsyende i stället för stupor och gardes så lång på skapten
 så att de nioende huvana, var obantlett varma och mykelt behagliga
 att gå med då dät var mykelt snö och sträng vintrar, och under
 alla förhållanden då man hade skogssarbete för sig i markarna.
 där man ville ha varma fättar och god härliga begagnade alltid skin-
 akorshar under vintron till svarplagg på fättar och been, man
 gavde även vantor av sam garn, som gick under benämningen glö-
 pilar, ty man fick alltid vara tatt och nuvar och sev av händarna,
 linshåden skulle vara färdig i garn till där stor gulbyxen skulle
 väbställas, man bygrade då alla linnehådar fäst, och efter dät
 skulle allt hingarnett både fint och groft genomgå byxen i huvud-
 ningen, så skulle dät hängas upp i stråhasten på stänger med lika
 där stäng i nedre ändan med hängdar uti för att alla huvnor
 och röckor skulle sträckas ut, så efter gulbyxen var över så var
 garnet fördigt att lagas i bruk, för att bereda värvnader utav.

Växstolarna tages fram och sättas upp uti ströstragan.

Så fort hantlageret var åvar längjade gommorna plaskta fram de olika delarna som man använder till en växstol, sammansätteras därmed och snast år där fördig till att taga i bruk, under tiden är det andra händerna som ryglas med pappningen, s.k. "vaxpungen" på där länga väver som shall respassa på den tyckra delen och ryglas, skruvats, och solvats, samt fästnytsas så år det fördigt för användett att gå med tillhälps av gommans kraftiga armar och ben för att rikta alla mekanismer, och låta ihålltellen med tutan uti båda fram och åter genom vären, sådana växtruggar som man två till fyra varor uti god växthusamhet uti ströstragan från där 15 januari till där sista april då alla vävar shall vara slutförda och fördiga efter just linshård under förfädersnas tid, när nu sammansolen längjade sända fram sina värma strölar då man fördig mädel sinn linnevävar till att sträcka ut där på fällen för att blekha där och låta solströmmarna göra det sista arbetet, nämligen att göra väver uit och

glänsande, myrhaltig och behaglig under dān tid av tio veckor som
linnervarorna fick ligga på bleke, varifler man tog dām under
sammadsarbede, sasom även utfördades inom vare hems av gjorden
eller hemmets hustruar. Arbetstiden beläpte sig till bl. 10 under vint-
ertiden på hvällorna, under dāna tid var spenorbar och vävt
stolar uti full växtrumhet under hustruornas händer, och under
samme tid haade hustruorna sin växtrumhet förlagd omkring den
stora spisiken med träsländ, att tillvartha varehanda red-
skap för inre och yttre bruk, sasom närvat brud, trädredar, sko-
par, träd, knivshäft, kläpträn, skräddar, trädämbor, trädöltor, o.s.v.
m.m. till brud för inre invändningar, och även för yttre användning,
såsom trädpadar, trädörflor, trädrepser, bannar och spod och hushålls-
länder, annarseden, gul, och medan, iordar, och hovar allt av trä, och allt
sådanna redskap tillvarthades utan gjorden vid spisen under de
länga vinterkvällarna, medan hustruerna var uti god växtrum-
het vid sina vävtolar och spenorbar, ja dät var en trevlig
tid att leva i

Blekinge
Småland
D. v. s. n.
1932

3538

P. G. Petersson
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

27. IX

Lagarbetet. Träkningen bärjar den föste natten. ^{TILLFÖRLITLIGT}

Klockan halvfyra var man åter på bänkan på morgon efter från
säx timmars god vila och sömn, man var rigg och hnyg efter dessa timmars
välbehörliga vila, och kl. fyra smälde de fösta slagen i liggoluth
träskhålarna var komna och man skulle nu träkna för prokten
teo, man skulle vara fyra man på lagen, dät skulle vara han
den nälv och han bättre dräng, samt två främmande arbetares som
skulle möta på gården väggen morgon kl. fyra för att träkna för
prokosten, d.v.s. mellan kl. fyra och åtta alltai fyra timmar, så
fick man sin prokost och sedan gå hem för att komma igårn fä-
gande morgon, de övriga arbeten föra medlemmar på gården fick
under samma morgontimmar syfta med hustruer och övriga
syftor som brände utföras, medan hustrudar nälv styrde med
de husliga hushållbestyrren, under de tidiga morgontimmarna,
allt gillu sin gitte gång och nagra särskilda oddar behövde icke att
utdelas av hushunden, alla viste till arbete och sitt åligganden.

3538

nuh h. var illa skalle allt vara bekost, och efter intagen ~~kommer~~
gick alla på sina beslunda dagsarbeten som var ~~och~~ ^{MINDRE TILLFORETAGET} ~~ansöppfolt~~
skölle till mäsknett föll på och man måste dra sig mot hemmet
för att inomhus fortätta med de nyslar som husleenden ansag shol-
le yttas, man tråkade sällan till hela dagen i så fall var därför under
räckhitta om ändringsdagar då man icke brände varo ute, då betalades
tråkhdagsvärderna från h. fyra p. margin till mäsknett föl på
med 16. shelling per dag, samt maten vid borden bröd, man
här fanns ett undantag, man skulle töcka 24. travar per dag
i 24. nedar i varje trav, per fyra man samt där löning samt
mäpligen inträffade bland dessa 24 travar så skulle man resla
säden och öka upp där i säckar för varje dag, hant man intet mer
därför så blev därför avdrog till tiohundrashilling, ja tid och sed var si-
dant på där tiden, för marginstråkningarna var därför endast fra-
kosten och icke all nigan mera brant betalningarna, därför var pris
där tiden då arbetarene viste att sätta värde på ett mal mat,

Varför trask man inti på hvällarna?

yo därför att man fick icke ståra gärdstamten som vid tog sin
vårksamhet efter mänskets intresset. då skulle han uti föd och
lagn fai inspäckta gärdens alla inväntrar uti levande och dött
inom och utan hus. han skulle dai fai vara ostånd och uti ensamhet
och typtvad utfärda sina viktiga uppdrag, för ty ham man till
att afreda hanan under sin vårksamhet. resmenade man para
fär att han stikhade sin plats och överflättade till en annan
gärdsgåare uti samhället. och då ville man att pattingdammen
bräyvalde snart att klappa på denas dörrar, och därpå hällade man
utid sin gärdstamte och gav hanam söt myölk i en skål uti
badugärdens samt gav hanan fat gröt uti tamtahoppor som
man placerade uti på trappflaken, yo man gav hanam min
andra godisbaras för att uppmanta hanan mäld, yo mer man
hällade hanan, dästa flitigare var han till att loaga till gärdens,
och därtor sittare blev gärdens ägare.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Hur gick däť med län som slutade tröskha sist? MINDRE TILLFÖRITTING
yo län blev ett åttrå för hela samhället, d.v.s. efter februari månads bönjan, ty vissa färsködar hade fått red att allt tröskbe skulle vara slutfört till län sistet januari, län som efter därra beständiga tid härdes tröskha han fick påhållning utav grannarna under natten, dock under trycket växtrade man logen fall av ströskad säd, samt ställde en halmgabbe vid logdässen med en fastborden logga av halm vid län era sidan och en vanlig slaga vid län andra sidan, samt ett sätt fram till med harkelje och annat svilke uti för att visa banden vad vättarna och basan godo med län ströskade såden efter län förra februari, ty då kom vättar och basar till att huseva i ladaana till att åta upp och förtara de hvarvarande travarna uti bandens lada, detta tog inte gårdsmanen sig av ty trösketiden var över och vad som nu var hvar räknade gårdsmanen på att detta tillfall vättarna och lovaan,

Knytl. blad
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3538 s, 30.

Hur gick det med den, som slutade tröska sist?

Beträffande denna sak har Ni berättat att den som inte hade sluttröskat den siste januari fick besök av grannarna, som vältrade logen full av ofröskað sad, samt ställdes en halmgubbe vid logdörren med en fastbunden logso av halm vid den ena sidan och en vanlig släga vid den andra sidan samt ett såll framför med häckelse och annat smålske, -----

Vi ha tidigare skickat Eder en förfrågan, om denna sed att ställa figurer till den, som inte hade sluttröskat, var allmän i Eder trakt eller det var vid ett enskilda tillfälle, som det skedde.

I senare fallet ville vi gärna i detalj veta var och när det skedde. Var det en allmän sed, vilja vi veta, om den äten kunde gestalta sig på andra sätt, om man kunde göra andra figurer eller hitta på andra spektakel. Helst önska vi uppgift på bestämda tillfällen, då sådana saker skett i Eder trakt. *ber om svaret.*

Fråganden var och förtydligande på enkamma soga frågor, är det alltid det första sagor i betraktande, man nagan förtydligande fråga på därra han icke kommit mig tillhanda, sag har genantillt alla de frågetistor och frer som kommit från ar livet och sag innehavar till förmarsng, utan därin sara hanitt avsätta att ifälla och återvända, lämna fråga yllor ihe i enstahus fall dat var ev red som visar förfäder hött styrt på ad sam

30 A

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

RE TILLFÖRLITLIGT

till dät yttersta skulle beachtas av samhällets
inneboende, ofantligt noga var dät inom smö-
land. Med trotskifv uppehående, att icke nigan ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT}
synne eller bakhant fars hvar som ihe obeslutat
till dän beständna tider, därrne blev till start han
och begäberi för hars grannbörda och dät dröj-
de inte länge förrän han fick påhåll i sitt lage
och i all synnerhet förr att vända upp och ned
på dät sträckade och beantvärda dän i bakhör-
nett förravade bränningshöften och dricha
ut dätt innehall, dätta hände själv längt fram ut
tiden som under mina pojkar vid 12-15 år
äldar, dät har jag sett och varit med om, man si
är smalnungen förmmed tider sival i brän-
ning som allt annat, däi dät yllor bide allvara
och hämta mma upplöng blekingen han alltid
en misvädd aftar med dätt sitt förekavande

Komp. Blad. 0

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30 G.

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och häriigenan smedde många åtchag mellan
 därra kända folken som badde i begränsning av
 marauder, så att man till och med besökte deras la-
 gar så och shär utav slagbanden och splittrade
 deras slidor, satte dit halmfiguror i olika typer
 och förtäg därmed lampaiga trast. så väl uti
 mansrum hörnafiguror smäre och större, dät
 var till en pimennelse om all man gagnade
 sig åt pistor och flickor att vara med på lagens
 för hel 4. på morgnarne, en sida synne kant
 inte med i tid, de bärta böndar inom bleking
 tillhåvningar sitt slotträcke med en halmhossa
 på en steng över logen, man så hade blekings
 banden en minnadt längre tid med sitt trädde.
 de först antalda figuror var naturligtvis av halm
 och intappade för de svallandsböndar som ikke avslutat
 sitt trädde till ytt. slagelblam, är farlig shaw, på nya ärets
 brygga, är ordförande.

Var lade man under fösta nehen, av fösta lappett?
där lade man en trähagge, innehållande en brännvin
man lade den fösta nehen dubbelt uti västra hännet
utibadan, och lade malört vant ophöring så att icke
nötkor eller andra gnadedjur icke skulle gnaga hal
på hagen och innehållet renna ut, något åttaost haude
icke förovora i badan, därför skulle hännat behagatt gnag-
vorna bättre än brännvinet, varför man lade dit där
brännvinshaggen han vissa läsare lätt förstår, därför gavde
så myckhet att trähaggen skulle blivit irrigare för att
hannna till hännen i badan och skalligen få gripa den
sista nehen med därför innehåll, så att trähagget gick
undan med flygande fläns, tif man längtade efter därför
godt brännvinet som lagt lagrat under sista nehen
uti västra hännet av badan, därför blev att pigga upp
sig med.

Wad yorde man mädl dān främmande sasen kom in på logen.
 man hängde alla fyra slagen av mar i pallen
 dāt var ett tiken till hundratkap, och att han skulle sätta
 om en hyng för dām vadsera d.v.s. fyra varv eller s.h.t.
 två lagor som utgjorde en trave, då han dāt gav behåv-
 de han icke hörva ut övar lagkallmen genom halvdörren
 de fyra mararna lätta ut honom och stälde hanom
 på marmen, med orden tache och bröderlig vänskap
händan efter. Slutlētt efter anslutall trädje vad yordes:
 de fyra trädkararna yorde sig alla varen halmdam och
 tog med sig in i stugan och stälde vid dörren, då de fält
 fösta sved, togo de sina halmdammar och dansade runt
 mädl dām mellan händarna och synna en pialha eller
 valt, däräfter bars halmdammar upp på vindens
 till förra ring till väsen då de stälde ut på ihmara till
 fågelskrämmar då man sätte sitt haan,

Bjärs dät på extra træftring vid slättens slut.
ya dät var vägött storslagett mäol slättvölett med mat,
drickvaror, smutring och dans, även andra lekar och före-
ställningar med kraftmätningsar o. s. där dagen varit sköt-
te sluta att spela bärjade så tidigt man hörde se på mor-
gan, straxt efter midnatt, därför krevde på att man ville
sluta så tidigt som möjligt för att låta höra att man
hade slutat att slå häst där ellers där banden, d.v.s. att man
och en av slättarkavalerna hade med sig en dochtig ge-
stol som man provade av 5 skott vadöva med efter de
sista haggen, och därför gick så fort man hörde ladda
och skyta av, man släppte sig yärra på en höjd eller
ett blägg för att dät skulle höras vida omkring man
ville låta höra att man var fört färdig med sin
slättet ty dät satte ett stort beröm på där banden,

man lade sig ihe inne där hvällen man skulle sluta att
slå följande dag, man lade sig på sängen mäd blädarna
på, uti nätet inlempat hör som var avsitt för däta ända-
mälet, man hade alltid med sig två shapslipade hior
på man där man skulle till ett slättarö, man samlar
des alltid på hvälles där slättarölet skulle avläpa på
följande dag, handen ställde alltid ut en kanna kvän-
vin med tilltagn så att man skulle få lite förföriskning
på än man körjade sitt arbete strax efter midnatt
efter sam ihe hemmodorn ihe var uppe vid därrati-
diga morgonstund, fram emot kl. 11- eller 12 på dagen
var man fördig med slättan, och då småle flotten
från deas pestolar åtfälda med hoggudda hästarop,
vid hemmasten till gården satte man sig till ett väl
ordnadt med dagbord försitt mäd alla de många

maträttar svar under färfädarnas tid gingo baat vaat,
 bland annatt där prächtiga sättargräten, och brygosten,
 samt de tre olika färshakarna och rinfoddingen svar tag
 där främsta platsen, och därutöver sötasten, med dän van-
 liga hemmavordde hanyangosten med smör och en stardel
 med färsbramat, av kött, fläsk, och fisk, samt den stora
 bråvinsdunken, och ölmanna med stashöl mitt på
 bordet, där delades icke av med stashvaror, var och
 en fick taga efter eget behag då dät tog slut i dansen
 och manna falde husbonden på mer, bordet stod till
 synligt helha natten, och under tiden man dansade
 ette musiken från handblauer, brände man åta och sur-
 pa svar man syälv beslagade, mellan dansarna var
 man ute och sköt och hoppade föt matmodaren och
 husbonden så fort man hade tagit sig en ny sup,
 fram på fölyande morgon tagade man hem de svar och ha-
 de, de ärriga flickorna kvar till dät lättade för däm.
 dät var dän gamla goda tider sätter ut,

Hur lades hø^ och säd in i lador och på strandar?

pär an man lade in säden i ladorna t. ex. nägen som alltid
 råttorna gick näst åt beströddes man botten med swiñ-
ren och malast däffa var ett medel som råttor skyddade
 för. så böroyde man alltid bedlingen med stobbeen ner
 och även uppåt, nästa lag med den nedåt och stobbeen upp-
 åt. och så fastställdes man till ladtet var väl folt och packat
 däffa synde man pär att förehanda utjunda trallhava till
 att förmenska hänngraffter i där otrömda säden
 man lade också vidast i mitten i varra och södra
 hännen på ladan, för att ihe några runda vasselser skulle
 ha macht till att på ett eller annatt sätt skulle skada
 säden eller halmen, dät skulle växa mentigt på hänen
 så att de som var i halvskalle brista och fölledes gämes-
 te om halven. minnorna som var i gräsbrända
 och på men därran gav att skelyas vid bora i otid
 och däräfter få inta ryhnsängen under nio rikar.

S. 26. Vad var det mer än malört, som man lade i loggolvet mot rättorna? Sväkren? Vad är detta för en växt? Vad för annan användning hade den?

Sväkren är en något romarig växt med gulvita blommor som smala struntar då de blommar under yulen, i yuli minader. Har en stark fräsch lukt och är även något giftig, därför ett avsiktigt medel för röttar och möss då man lägger in därför utsli källan på sederlader samt i hårnen och runt omkring näggarna invändigt i badarna där man lägger in där sträsknade seder. Ja sväkren funns till badan för att man sågat ha sin sträsknade säd i halsen och man ville låta där ligga utsli i badarna till världag så gick icke röda oron på där, detta är en myrhett antistodd värt även uti värsta tider, samman med att man använder till många förekommande botemedel mot många saker i siktad.

Svabrenens nötta och användning. 5

själv lus, lappar, väggles, hukhukelackor, hucatarror,
lus, vinlus, hänslus och hänslappar, ja alla innehållar
fly di man badar på med sväbrenhet, eller
tvättade bläddarna i lutten, där man har väggles
är dät av stor fördel att hafta blistrell vid sväb-
renhet ned i appening så blir man för från
vägglesen förlitlig, är man uttalt för ohvra
på knoppen här man taga sig ett lätt bad i ti
svag sväbrenhet förmår man knoppen som ett
tröskläg, samma föchillande är dät om man
midas in huden på dyuren med sväbrenhet
som är behäftad med ohvra så blir dyuren
för sin gnagande plaga på några få timmar.
nåra farfar har hela alltid goda lagar på
sina vindar utav därrna växt, för att ha dem
till hand sätta sätta medel för rissa spik, dam-
mar, och brud utav svilda lag, åter var altralleri,

38

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svärkrennen nötta,

39
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svärkrennen secer på tavar i trach helleran
ha mattdos, där han plötskall utar nim som
hållt läpfor att där är lätt igänfrälig för vad
som förekommer uti både krokt och utseende
skiljar där sig föl fört vässäntligt från andra
vaktar, och är en utar vära mästigaste vaktar
för de ungrarna i dalmalen, som finnes att till
gi uti lägga trahtar, och är ett präktigt medel
för myrhett annatt som här ihe hammar
att antiknas, efter som däta endast shall va-
ra en hort nedoyäelse övar vad dät är fören
vält och vad nötta där får med sig,
män hammar att visat i annatt stille under
framtiden vad vära förfäder använde mäte-
rennen till, utavas nad som sedan är berättat
om svärkrennen ner på annatt slälle vil jag minnas,
jag "shall" se after

hur man lade in hött järde sabin samma, dät var uti huvud.
sab frigian om säden, vägen, och under alla färbillanden har
nett sam shalle uti vanliga fall användas till matt för
hembryggl av äl och kvävin, hanett som varit huvud-
näringen av de fäderslag varo förfäder odlade dät mi-
ste man värda si att dät icke blev shadatt genam troll.
varao eller annat trolltryg var elakna mäniskor sånde
ut till att föryåva och kastaga brotter för sitt ända-
mil, ty våra förfäder trodde på sådant och var uti
stort sitt myrhett trollkunstnärliga synlva, och därflö
hande man till stor del mål sin hundt och förmåga
matacketa sådana trollkunstar som deas motstånde-
re utövade mot sina mädmäniskor, våra förfäder
var myrhett uträcka för sådant under sin tid, man
si var dät, dät goda i där tiden att de var ofta li-
ka goda om inte värre, så att man kom sällan ut nä-
gan väg med varandra, för att man idhade samma hund,

Hur utstyrdes dät sista båtett från söderfältet?

ya dät skulle vara endast halvt bätt till de mellanliggande
härstängarna, så hade man båv och bövrashar för örnigt
dät skulle vara beväbnad till att försöka därra båtett med.
alla som hade deltagett i skörden skulle åhra hem till gä-
den uti därra båtett. Där hängs hästvisan, som dock ikke
har återgivnas därigenom att där som mykhet annatt
av stora belydelse, har hamnat uti glömerhau bottenlöna
har och fölyt växa förfädar i mollen, men många men-
na levar ännu hvar efter däm, låtam offta vava på däm,
samma sed förekom vid sista båtett, men då skulle
även husmoder och barnen följa väd och åha uti dät
sista båtett som var endast till häften lastat, men
gladdes härovaro sbyng och var mästra, ja sedan var
växa förfädar sed av och bruk, de var alltid mästra
och glada och alltid nöyda väd sin lott, och gätsam-
ma mat de fattiga, och därfor sägar man, där gamla goda
tider.

Kvar förför man med de härvor som trappades under förröden
om en härove fällt från lassett under hemfärden utan att man
obsäverade dät, och man hettade därn fört på återsejan, dät be-
tydde att något av hreatusbegåtningen skulle dö under årets
föpp och mällades en sådan härove för lövnehma, och skulle
bränna upp bomslapten, och man efter sådant härove skulle använda
det att dryerna spiam medesin vid sådana tillfällen då något
av drynen fick olen. Utläggnas, trappade man en rens från lassett
och man obsäverade dät straxt, då betydde dät endast
att mestfall blan någan av härvor i baderfärden, dvs att de
framfördde död bror eller en halvfärdig sådan, även där-
na nem skulle brändas dock uté på en sten eller hall så att
man kunde få reda på arhan, för att då tillfället oppade
sig, giva drynet in därrna arhan blandad med annan av
ubytihrot, för att man ikke skulle taga skada utav därn
feber som tillstötte efter mestfallet, samt att ikke bli myöln-
stulen efter tidens utgång vid anaritt ställd halvtid,

4. Vad träddeles om dān sista häxan vid bandna häxan, vad sadet om dān?

dān sista häxan vid årets hövod had många betydelser med sig.
 blev dān sista häxan mycket liten, mindre än någon av de andre
 häxorna häxorna hällde man dān för åvaranget, dāt hade
 till bemärkelse att dān kvinnan som tog upp lägga stora från
 slutskäret skulle förla ett barn inom nästa förhördetid dātta
 var ett säkert bevis och utgjorde en övartypgelse för kvinnan
 självsam man till att ta milt de sista stora, blev häxan lära
 stor och falländad sam de andre mān dock odda så att dāt
 icke blev jämma på nekar, då skulle dān kvinnan bli än
 ha ej fall han var gift, och dānimot om han var ogift skulle
 han aldrig få sig någon man eller bli gift, han skulle få
 vara ensam under hela sin livstid, att två kvinnor samman
 lade siva upp tagna två sluträstar, dāt hade till betydelse att
 dān kvinnan som sammankand dātta två rästar skulle ni-
 gan gång i tiden förla tillingsbarn, och att dān som övrelem-
 nade sin sin rät till hel resa, skulle nedkomma med missfall
 under närmaste framtid, förfäderna hade tyder på allt,

Vad hände med man de sista hoggen i slätten, ta hanen!

Ja dåt var en red som alltid varit förförar begagnade sig utan att husbandsen där sista dagen då man skulle ihöra att släppa sitt hör. att han gick till en viss plats på ängen och satte ned en stoppande märs bränning och där skulle man sluta efter hans befällning. man satte också en bok eller växthusväxter, eller också en grävlingshinstväxter med godsakar uti spante bränningens donhen, alla viste ju efter gammal red att dåt skulle finnas någon stans. men vad, dåt reste endast husbandsen syd, så att man hade honom att vänta sig åtta. där åt han gick märd sin skräflich de övriga följa efter, då han kom till den plats där växten och bränningens donhen stod tog han av sig hatten och satte över bränningens donhen och utrapade, här tag jag hanen! alla hörde sina hir och skulle välpa till, någon var tillrädd att taga växter, de övriga hörade för den läckra harpalten som man hällade bränningens donhen ifrån där var inlagd uti ett hårshorn, så brändede man hanen och smakade på innehållet, dåt var att ta hanen.

Hettades nigror quo si man skölde sam med mördarke
 ja nuv råbade man mot sådana dyer som föll oppar för dän
 skarpa kian, som var hält velatt sköda livet på, ty med
 dat földe straff om man yrde dät med hennat mad
 och därfor undar drag man sig att med velya doda
 dästa dyer, men dä dät skedde står väda var dät
 quo förläbbet, dät var de stora vitterpaddorna som var
 farligt att ta livet utav med god velya, däta stora
 äkliga rittas, paddor har en gung i tiden vanill mäni-
 skor som på ett eller annat sätt ha de förbunt sig mot den
 högre allmachten och däsiganam fikh till straff att gi på d-
 la figura och föda sig utav yarden ätta tima som han orange av
 synapti band, att däta stora vitterpaddor är utvistade med
 händer och fingrar som en mänska dät har man iack-
 tagetts samt ben och föttar som en quilla med klampig
 huvud och svart hollant huvud och mänskoholmende ögon
 dät har även givit sig till synes och är inte räddar förfallen.

och därför var det värta förfäders pasto och bestämnda
 tro att därför dyer en gång i tiden varitt mänskhet. och
 att någott särskilt slapphet lig behöva här, för därför som
 med vilja misshandlade ett sådant dyer, det har man
 stora och många exempel på, ni han har anfört någatt
 det var en dräng som tröffade en sådan vid en leken
 han misshandlade vitrap-addan och pinade hänten, han
 fick snart sitt straff, ty fölgyande morgon fällt han
 själv uti brunnen och blev död däruti. en annan dräng
 som tröffade på två sådana uti på marken, han miss-
 handlade dem på så sätt att han satte dem på en flat
 sten som han hade över en sten uti gungande ställning
 och slog till på ändan med en arkan istör, han skulle
 gefta hennes i lotten, han blev genast förlamad död
 han stod, och hans härratog fick bärta hanom där
 från platsen, han hande alldrig förfölta sig mer
 utan genom andra mänskhet jämför, man sa de dät var
 förenade troll,

män dät hände och att man rikade mot dām med
 sian så att man kom till att lagga ett hov av dām
 eller på annat sätt skada dām i oförächt som man inte
 rödde för då var dät till att genast döda vättspadden
 i deräckt och inte att låta dām fligas. man begravde
 dān skadade och dödade trälspadden på platsen
 där olyckshändelsen ägde rum, man läste sina
 böner över den och frambar sina orsıklar för
 dät hända missgöt, bad om förlåtelse och önskade
 slippa att undergå i agott straff häf för då man hade
 rikat ut fördārra olyckshändelse mot sin vänja,
 och hämed var dät hända förlatet.

man rikade även mot hoggarna av dān gruvändiga
 typen, dät åstundade man, ty man hade alltid sida bättor
 med sig vilka var laddade, då man träffade en sådan
 pishade man dān med sitt till dān hopp in i bättipan sam
 lig på yorden, så sköt man ut dān, däräfter hände man skuta
 trall och sträcker med bättan,

3538

Var därför tävlan mellan böndarna att bli fördiga i arbetet?

48

Mjölna, Bl. huvudjärn o. fältetr. Son.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

— Ja ya därför harpades man om i alla sättars arbeten, ty därför
fölt sig att vara en stor man att blixta till sist i samhället
med sina arbeten, man blev då hanad och belächad på
många handa sätt. bland annat yorde man tråd och
kalmfiguror och stälde i ladugårdar, på lopen, uti visthus-
boden, vedboden och stall, även vid dörrarna vid stora
ingångar till bostaden, etc. på återom stälde man upp
då s.k. ikhävhäringen som var yord av trådställning
och ihlädd hvinrördräkt, en sådan stälde man upp på
åhaar där man inte haft fram med hästtädden i god tid.
även en mästligur tillväshadd på samma sätt som var ihädd
manstlädor, samt med tråkhacka eller träspada vid trädr-
men, allt sådant här vidtagit för sidorna slöhansar som
inte hört fram fitt arbete under viva förfäders tid, så-
dant föranseende ofta oväntat och slagsmål mellan bönd-
arna uti de stora bygällagen och bondgårdarva,

Vilka tider tag man vid vanredanda arbeten?

Vad betydar brökhiga ax, trullings- och trellingsax?

ett brökhigt ax betydar att någon av jorden's angdom shall få sig en bøyel eller förehänggad maha dör ächtenhaf ingåss utav någon av dom, d v s. att dät är icke meningen att man shall vara varshapt ni ächtenhafets ingaende dät han hända sedan under tiden genom olyckshändelse eller synddommar och brampande varm o d. man att datta skulle hända var förfädersna trågåkra på.

trullingsax och trellingsax bebildade många föreläckliga och goda utrichtar för nästhandomande av, t ex. uti förra hand bebildade dästa av utomordäntigt god svärd för nästhandomande av, vad som anlöttrappade med sädessmörden för dät andra skulle manna förla trulligar till värden, sam är något enastående i synnerhet om dät blir två huv halvor, som man han ha till risare då man shall bygga en ny kyrka då man släppar däin kappbladet på egen hand-

dät var stor efterfrågan om ett par sidana di en hyrka
skulle byggas, man måste ha ett par sidana till vad pris
som hänt, för att dra dit den förra timmarestaken, man
spände där för en stok och läpte där till att för
egen hand se sig in i mål där utan vägen här-
tafel, dit där gick och stannade med timmarestaken
där skulle kyrkan byggas om dät så var på andra
sidan om en spjö, i måtte man antaga vad dörvar
om så fodenades dätha hände vid riksfjärda hyrkebygge
di den byggdes upp man spände där ett par trälingsplattor
för en timmarestok och lät där gja dit de närliga nill, och de
gick till spjöstranden och sammade övar till en holme och där
bygdes kyrkan och står där ännu i dag, man spjöviken fot-
ut till fastlandet, på därra fölnden anlade man hyr-
kegården samt med en väldig bro över andra spjöviken.
Dät är en lång berättelse om dätha hyrkebygget hur torken
husrade här under byggnadstiden, man vi här sluta här
man dät må anförsas, att han som fält fram hittingsroa har åttet-

3538

upp ett trillingsax medan han var på dām straxt åfter beträck-
ningen, ya på samma sätt var dāt med de unga hvinnor, dāt
var myrhett noga för dām och önen andova att tillse, så att
dāta hvinnor icke fick förtära något som var trilling-
eller trellingsvält, särskil ap äpplen, kār, pāron, ärtor eller bā-
nor, samt nöttar o d, sām ofta förehammars beland alla dā-
sa fröktar en husbands var myrhett noga med att se till
att inte några sådana al firk hamma med in i badan, ty
några myrhärra av dāt at haade vara orakl till att hvennan
nedhām med trillingar eller trellingar ifall hon fått
något av dāt i brödlett sām han hade förtärt, oh sådan
försiktighet måste iachtagas för dān gifta si väl
sām för dān ogifta hvinnor, att icke något slags
trillingsämne måtte förtäras, dāt blev dāt trillingsleken
vid hästa, förla lägliga tillfälle, sådana trellingsbrästar
tag husbandsen väl vara på och gav sina bras och fär
ty dā var man viss på att dāta skulle hamna med trillingar
eller och så trellingar

Vilka talesätt, och vad yttedes med de förra stråna?

De förra höstråna tog man mädelöret på lian för att prova om dörn var sharp. "Haopt och bräktigt shall dät vara, här shall man armas icke spora, med härtigt mad, och viltiga god, är mot och brävin får man mod."

de förra höstråna stoppade var och en av hundrorna uti sina träskor, varför det man inte, men därför kunde vara för dörn skadat att man gagnade icke många strampar under skrädetiden, man fäldde trädhårda med hō sam man gagnade i stället för att ha strampar på fötterna viva förfäder var mycket sparsamma, men i varje fall så hade dät en annan betydelse dät är nog dät alla tänktes, "pi hō och strå vi skala gā, så länge sava vi ska ha hā, gā ej förfē i någon vā, då får man rist till byxagöra gā, teg man trodde på att om man tog förfē någon bit vid en bärte, då hade man slöts ut sig en grav och skulle dör och begravats i am årets slut,

Skriftspråk
ILLFÖRSLIGT

de fästa strin vid ragnhöden, eller vällare den fästa ne-
men som togs av på återfället, dän var husmanna tillredt att
ta hand om, dän tog han med sig hem i härbett och bortade
ut de ragnarna som fanns däruti, därna lade han utti en panna
och torkade åvav eldhöden i dän öppna spisen, så tog han
däm däripå och lade däm uti hembodden som stod
uti ett hår i härbett så malde han dat till myöl, varif-
tar han gjorde en spradd deg av myöllet som han lade
i mä platttärningar uti så behövde han dätta på sten-
pannan ih, platttärnar som röverades till medagen på
samma dag med ett övarslag med röt myölle på en tall-
nick, dät hällde man smörde medag, man på medagen
tog husboden en stor nes med hem till gården och övarlem-
nade till sin hustru, som han skulle taga hand om för
att av denna nesens innehåll tillgå den därti årets fästa
smörde gröt, dät gick till på samma sätt som i van näm är

Av årets skärd. grötan särveras,

3538

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

54

41

då hvällen kom särverades danna vägmyösligrät av dagens skärd
 från årens första härvor, där var hant i söt myöl och sär-
 verades med äkta bikhavang även den av årets blixtsamling
 detta leder en fin och bräckig hvälsvord, därför var man
 i huset sam stod för höstdagsföllningen på första dagen
 som vägen mäyades, han skulle även om fast beränning
 dock känna jorden, därför enda tillfälle under hela året som
 han handterade där pyären, nu var därför husrödans tur
 till att deklanera och synsiga för sina arbetare vid hväl-
 voden på första skärdedagen, välkomma mina vänner
 till skärdens gryva tid, bind trogett edra härvor och tygna
 ärligt mig, då skärdetidens slutar jag shall belöna dig, med
 mykhet myöl i fotta och där till hävning söt, av mig du
 får meddelat till myhen gröt och fet, ja han stod vid
 sina oad, ty efter slutadt skärd gav han sina skärdearbe-
 tare två för vägmyöl och en flaska hävning i present för
 troget och gott skärdearbete under hästend,

Betydelsen att bli shuren av lian,

ya att bli shuren av liac dät hadde en stor betydelse med sig och på samma gång en varning för gårdenas hundar. dät förestod ett döman inom närmaste tiden soon skulle utspelas på gården. och dån shurna kvinnan skulle bli där räddande mellanhunden. dät v.s. att han lura shur sig alltid på lian. dät var kvinnorna som tog upp sänden efter hunden, då kvinnan gick bort för nära hunde dät häntos att hunden träffade kvinnan med huvudet i händer eller ben, därfor hade alltid taat omshin till händis och lade på sittet som snart lämnades med ormens skin, lika fast som ormens nya skin växte ut eller på tre dagar, ty ormen krypar ur skin under ytan innan den och på tre dygn är dät nya skinnet färdigt igen. omshin var dät bäst läkemedel till shusar unde förförda nattid, dån tömte man upp och förvorade uti sina yttomar, efter slutad shärd på varje äter eller äng, ströp man sin. hund, i dät man synge, idéa ostraken lju från äter eller äng, och ingen obläckad kvinna från boda eller näg, o. s. v. m. m.

Nägott om potatesodlingen under förfädernas tid,

Vara förfädar odlade alltid potates uti gammall ikrasjord.
 Det hitt var man för ihe betalningskort för arbete och utrude, men
 man arbetade med växlar, s.k. swedyar, man avvärmade sno-
 gen under sommartiden, juli, augusti minader, medan lövett
 sat fast på trädern, då saven hade gått ut ur stammen
 man hade utvält denna istäl för att få god nättan av
 lövett som icke fält ifrån riset under vinteraen, till saven
 saken trädar fram i slutet av april eller försdagarna i maj
 då man brände sina swedyar, här drog man samman riset
 och hredder över marken, här malnrade jorden under ris-
 hylytt för vinteraen på vären svedde man dät dät och fyra
 ton dagar efter svedningen satte man potates, man hoppade
 hoppor och lade in en potates uti varje hoppa här blev en god
 potatessköld, man höstade in i Regel fyra tonnar efter
 varje sköppas utvält och även mer då man hade sved-
 yar på lävshogsmark som låg nägott sidlänt mark.

män där var icke nog med dān prächtiga potatesskörden
man hästade även in en halvapal massa plattor av sbr med-
varor dāss röror var flata i försor och vida som stora
tallrikar. sådana röror finns icke mer till vid lastbryggen
dåta varför var importen till svenska genom synas al-
ström lika sas röra ganta blåpotates och de gamla baz-
iga squasherna som också har gått ur tiden, de blå potatessen
användes man till sina gårdsbrännerier ty dāss potates
var mychett spritthälliga och odlades i mychett stor om-
fattning. ty brännvinshärningen inhades i stor omfatt-
ning under våra förfädars tid, och dānför odlade man
i huvudstaden blåpotates och säradikt harr som användes till
målt på sprit och starköl vilket man sätta tillvaro-
made uti sina egen mälar och gårdsbrännerier, de vita
kassarorna var en god potates. man icke si givande, varför
man odlade dān sast, endast för användning för hushållet.

S. 44. Här står omtalat "våra gamla bläpotatis och de gamla
fjästaratt, kasynrarna (?). Ordet är svärläsligt. Är kasynrarna rätt stavat?

Ja dåt kans under vara fädars tid en potatessort
som fäderna hallede bläpotates de var svartblå
på skallet och blå i hället näst skallet med blå
och gulgula ringlar inuti härran fäderna halle-
de där även fär svartfäva, därpå att de var svä-
ra att se i svartmyllan då man skulle spränga
läm, därra potatessaat var åvadäckt rent
givande då de ham på lämplig yrod, sagan på
brännar, "medgar" eller nyordning på maspläggas,
då de hande giva ifrån sig mest tre tiohov
eftre varje knäppa, män de var nästan odug-
liga till mänskafäda, män så myhett bättre
till fädars åt dyren, och ännu bättre till krä-
neciora därpå att de var så övardäligt star-
helserika, och fälgachligen myhett sprithaliga.

Katyrén, sest swanska, "katarén", 4

denna potatesart är de äldsta som våra förfädar har
hållit om här i dessa trakter. om nu detta nam
nent kataréer ej äntingen är svenskt eller dat är
höllsamt, dåt vet vi icke män namnet på pota
tesen har varit ja och härlammar från sydost
alsträmmar har våra förfädar berättat för si
na efterlevande släkten, detta var en utmärkt
god matpotates och var en god hovödlisparare ty
då man hade däm till medagen gagnades icke als
nigatt bröd på medagsbordet. män va sätta
sam odugliga för brödmässarna därför att man
fick si hinga måttet spist efter däm. män dran
hen blev hraplig och välyrande för dyrunen.
män alltså var dat gamla gängearas namnet
från våra fäder på denna potatesart katyrén
och nitpå, var däm dagliga benämningen efter som
våra förfädar hade försökt att förhindra alla benämningar.

på dämma seder var köttade man in tre grödor på en och samma
 gång, nämligen potatessen, de prächtiga medgervarorna som
 blev mest lika många tannar som potatis, dessa varor var
 en prächtig maträtt på medaggressordet då de var ristade eller
 brända till rappor, förvällda och märkade till paddling eller
 andra maträtter, de var sötta och lösa i kräckett och vart
 bedragliga till mänishöfada, för att få ravaona sötta och
 prästiga skulle man ha sömar i manna dia man spottade
 rävprött mellan patatesbröpporna där ravaona skulle
 ha sin plats, ty de växte alldeles ivana på ägden med en smal
 rot och fadrade endast minga näring.

där tredeje hon ärden var ~~renapp~~ som vira förfäder alltid
 var försidda med, som man använde till ledermedel
 för sina dyper och i synnerhet till hår och skinn, då
 man spottade därra försidde man ofta ta bränvin
 uti mannen för att renappen skulle bli stark och
 braftig, ty man sådde int härdast försid, man spottade
 därt med mannen.

Nyodling ute i shorgmasharna.

Härje yordagare odlade upp mest ett till tre skäpp land nyodling uti shorgmasharna intigen, i nyland, på denna nyodling sätte man knäpvar, d.v.s. vad man skulle använda till matpotatis under året, efter denna shärd sådde man sig från nästkommande år lika som på meddyarna. Här tog man redjordfärd därra två år. I juli
gården vila sig under två år med grävall av intång från
hada och slivstång är alla di slagen fröar som fallet från hö
och avras shärd. Därför samlade man upp och såde ut på nyod-
ling och meddyr, efter två år idandet döljde upp. Här fick man
tintland och havayord, d.v.s. den nyodlade gården. Meddyan la-
des åren ut till betermasten där man tödye året taget sin köshör
d.v.s. man shäddade meddyarna bort år på stäke, däravflor blev
det åter betermast. Här sådde man över med uppåslad trökh
och granbarra, samt byråktröpp man nerade di där var mö-
get. Sätta sådde man uti för att snart få hog i jän på med-
dyan, att om en trällo i fört meddyar på samlad platt.

ja skine är ett hovland, och blekinge en blauvstaväng,
alltså inte att jämföra dessa landskap framtetint.
Men ända shall vi här föro nära schildringar över östra ble-
kinge och södra småländs hovstavörder under flydda dagar då
våra förfädar gick här och vände på den blekingeska. Sed nu
lämna man här upp i smogberydorna, man hade icke på
sin tiden så vadörra yardbruk som i våra dagar,
utan harva och spada, samt med ett yxspett, för mästligt
handarbete i yxblommet, fann endast ett par trädodar ett stö-
re och ett mindre med poanisiska yxblilla och pappnade
huvida epeknäper, b. myllaror af en docklig rinnan till
att vända upp yarden, en b. stråne som sättes mellan blauvbi-
dan och myllaroren, samt ett par trähavar med tråpenor
ut i aldra stakthus, samt en docklig hopp av en till att jäm-
na och gräffa yarden med efter riddan. På de allra större och
häftigaste jordarna hande där finnas en en plod med. —

järnspån och torvshorna lika som drogvisen är trå, samt
måd bläckbestagen trähorn som försökare, och därtill en tra-
horne med järnpennor, dessa tre senare redskap var meva mo-
diga under våra förfädars tid, än vad de allra finaste handt-
knivarna var i våra dagar, men också att detta är
man ikke i stand till att uppvisa sådana handknivar nuuti
våra dagar, som våra förfädar haade med sitt gamla salva-
diga hand, det blev en härdig spörd med de skum granskor-
nar som man skördade inuti siva lador, och hitat där dä-
liga och oansligha godmän för hand som finnen på däss trach-
tat, men så länge de förtas diga och enåriga härdor nu huf och
när de skulle si sitt hand, och villmed god hand skulle an-
väntas, samt hand dant handspoden skulle gödglas och sköljas
handspoden skulle absolut vara nyodling s. s. nyland på
högblant god, som man taget en potatesskörd uti under fö-
rejende år, efter den legat ett år under förutning för att man

tog patateshärden, man göddlade därra potaterygd grund-
 ligt på hästen med fägödrel, myllade ned där med dat mindre
 ädrett, och pläthörvade där med sin trädgårdsherr, så sätta-
 hade man upp yorden med dat större ädrett, i h. vintarläge
 sådant dat skulle vila för vinteren, till där första may varit
 sitt inträde, då man åter tog till sin trädgårdsherr och yttre-
 de de vintervilande hammarna, så fikh harvorden åter ligga till
 ynde vishet då man åter tog till ädrett för att sam man mällade
 dat, rester upp harvorden, så fikh märrandet åter vila sig
 till fante vi man dat man märran visade sig för allvar, då
rödn eukalypten, dvs dän blommor, då visade fläderupen
 sig, då nätyades yorden, och helevan slog sina hämtningar drit-
 lar, och si fram för att, och att märrhen och tiken visade sig, så
 varo dat mest fälliiga av alla varit när där röda patateslu-
ren visade sig, då beller dat brådmände fast med märransid-
ten, då varo dat där välla lämpliga tiden för brannett att hamna
 ut.

Blekinge i Småland

Förte Östera före detta lant län
Västgöta sätter gäller, om
1778-1785

1778-1785 Pettersson

bok 10 Holmijö

4

3538 per. Dresenius
8 1864 i Guplaco

65

som var och en trode vara behant så råbnar man vichtatett
uti avsrichtning och bärvar med där to attande vichan och
ingjor den skålle april. så hade viva förfäder sina utökta vic-
han mot särskilda sädslag mellan dān trötande och fänte vic-
han; äfle vichan var sätta för viorig och varvete, viande vic-
han kallades havreni han då sätde man havren, spund vichan
dā satte man sina potates på ibrygoden, man på svedlyar ef-
ter dāt att vichtatett varit uträngdtt, i fänte vichan sätde man
sitt hår, vilka dagar under dessa vichor man skulle så och
sätta sina sädslag hade man blant för sig regn i slutet av
disämbar och bärjan på januari, och en del tog man nedå på dā
vintargatan vistade sig för tre dyg i gärden på hästen, viva förfäder
var myrhett astrologiskt sinrade och studerade sin tid med
gårdsbrunnetts smälte och sinningstidarna, uti stygnorna
och vintargatan, myrhett hållas ikke als klog till för dām
under helh året med sina olika väderleksperiodar.

tiden var inne för bronsädden och garden skulle åter mygga upp och där under vintern hembrända askan eller bråa inhöpta för att spetling skäppas av de fattiga bönderna som ikke hade någon avväning för dör. men under alla förhållanden skulle man ha myghett spra till bronsädden.

de flästa bändor brände aska uti sina shogar uta ris och mos under vinter, för att i stao shala få använda sjuväl till lingarden, som till brongarden. ty däffa båda sädeslag var hu-
vudnäringen under döra förfädars tid, och under alla för-
hållanden dat säradiга harnett som användes till malt uti
stao shala under förfädarnas tid till bränningarna, vid större
anslutningar d.v.s. föreningsbränneriet, och smärt egen brän-
ningar, samt där mygheta hemborgoden av svagdricka och
stachöt, här uti södra de smilar och östra bleking häntome-
rade vane boende på dör tiden mellan 12-124, förd malt
isliggen, utan allt sam salder till de fattiga arbetare och brän-
ningar.

alla skulle ha svagdricka, storkål, och hembränt bränvin på
 den gamla goda tiden, manet var yr och i den förra årti-
 gatan råvaror för denna årsränt med en del potatis till grälp.
 uti varje by hade man en sm. kompanitask "matta" dit stälde
 varje bond vissa tannar man på hästen som skulle andnas
 till matt, här hade man en gammal pålitlig jobbe som skulle
 mätta han hade 16 spettlin för dygn utan kyrktaget samt mat
 och bränvin till sitt underhåll, han alla uti angutsringen fick
 delta uti var sina dagar och turar, som de även brukte att
 ställa till honom på sitt arbete, bonden skulle ha hela mychett
 malt till baka efter matt som han stälde dit han efter matt
 döllas lyckade mättaen på tyggradingen församlae tre
 hoppad i övärml på varje tann och denna tre hoppa tillföl
 mättaen, som var uti besittning av en icke så ringa mängd
 matt då säsingen var övar och mättingen var slutförd då
 dat brum till vil han fåne gul, och allt skulle slutligen ridas,

så hade man också dät präktiga huvudmölet till bröd
 och i synnerhet till sva sarta osyratt bröd som man kallade
 knappebröd nämligen s.k. huvudknappar och knallar. Denna bröd
 hitt sig under lång tider och möglade ikke då man förranade
 det uti friskt och efter rum och var hälsosamt och närande.
 vidare använde man dät säradiqa hornett med stor
 fördel till gryn som man använde till soppor och gröt i
 sam helgryn som man endast låt shola var en yttre
 delikat häll då man använde där till gröt och gnashaka
 som alltid tillagades med myölja, brötkryddor manade man laga
 till hemma i hornett på sin hembrunn som stod där utan
 urå, samt även på myöl, där fick havlarna stå och gro
 mäld där på knallarna li knäppgrypn och myöl fällades uti
 myölbinorna, så var dät en aromatisk snyg i formelyxen så
 var dät hornett då man skulle till att hovna knapp, huvu-
 knappett är både hälsosamt och närande och användes av man-
 ga formelyxar ännu i våra tider för i bleking

så hade man stor nöttan att dricka och näshorn som blev
 efter bryggd och brännvinsbränning, ty man hadde föda upp
 sin billigt, så t ex en arbetare eller torpare som hadde
 sitt ständiga arbete på gården hande få hoppa sig en sätt
 vishet gammal gris förr endast en sägar en rikstalar
 och därför utom få hoppa bräsmjöl för 6 styrsar huvud
 och huvudmjöl för 16 shilling pondett till att föda upp sig
 en docktig yngling med, naturligtvis sällade man ut därför
 finesta abbäkta av mjölet förr användning till formelyon
 och gav grisen därför grädta och rösta, därför var ikke så svårt
 på därför tiden förr lantbrukaren att sälja billigt till sina
 arbetare då man tänkte sig därför ving pojsten för arbetets
 kostnader, såsom en fallgod kval förr endast 16 shelling om
 dagen samt kostnaden, i hvarje måste man också taga med i räkningen
 de 16-timmarerna på dagsvärde som man ville arbeta därför
 räknades på en shelling per timman, ändach han arbeta

och arbetsgivare gatt övaren, och arbetaren hade dät uppe och
 kva ändå och man han med sval läxa där gamla goda
 tiden, stodde man en doäng var länka zo till 40 hr. på år
 allt efter duglighet, dät var och sär vanligt vägra påsedlar
 såsom ett par linlexar, ett i två par trähörn, och ett par
 förseddade stipplat, jag som nedskriv var däta har byggt
 på 20-hr. på år. under mitt 16-taende, 17-de, och 18-taende år, och
 lite smärtar påsedlar till, ja dät var under där gamla go-
 da tiden, då man fick vara en fri mänsklig uti sitt ar-
 beete och endast ha sin hushållande att brama övaren med,
 en pigas län varende mellan 12 och 20 hr. på år, även
 här fram porsarens duglighet i fråga, dät var ooläppedeln
 från föregående plats. Sådär bestämde länen från sval
 vanlig sam huvudlig tyrsare, arbetstiden var obegränsad
 dät brände ofta bli 16-till om 18. timmar på dag, ja tiden var
 sådan och allt gick sin gilla gång utan brot och blagor,

uti vanliga fall länyde banden för hovanskiöde när
 där var mogen dät skulle vara uttökta gamla ärfarna
 gammar som fick sitta därra arbete som skulle skräva
 hovanski med sina knopphårar, man fick absolut ihe kom
 ma på hovanski med en tia, dät skulle skrävast och förs
 faras vachert med ty een skulle värdas mykett väl, man
 skulle ha betalt för travet, nämligen tre shilling för en
 trav, i varje trav skulle ha 24 godhända rehars, med dät
 ta pris fick man kosta sig själl, en mykett arbetsträftig
 och van gamma mårde skräva ända till $\frac{1}{2}$ travar på dag.
 Han skulle också upptäcka at uti en hund som han mög-
 ligen kom till att kryta utav, därra ingick uti samma u-
 triod, man kan fick lemnas rehärande liggande på fället
 uti pris två och två, då hunden hade resten banden
 upp där och satte där uti travar och välvrade upp van
 mans arbete för dagen, och betalde efter övaren skrammeli pris.

S. 10. Om arbetsäret och sådd.

Ni skildrar, att man skar kornet med "krokskäror". Hur länge har man hållit på med denna metod att skördta? Angiv helst en beständig tidpunkt då man slutade med detta i Eder trakt.

Kornet sättes i gängades för allmänt bruk intill 1884, därför att man till nästan hälften förlorade kornet i vinter. Då kommet nästan hälften bort från landens odlingsmetod, på vissa grunder, varför att man skar kornet med handskären därför var för att spara på den förlust som uppstod genom att taga därför med bin, t.ex. därför säkradiga han. Det är nog ett av de första sättet att de faller utav förför starka hagget vid avhan- genom därför häftiga slanringar som styrka blir utgått för därför att man hagger till med bin, och därför att därför att därför att man hagger med handskären finns man närvarna jämma och vackra uti båda ändar med alla sällan på ett och samma håll. —

"Figuren på
krokskären"

för ännigt fanns brodhärar i bruk på bandgårdarna ända till 1896, då förbudet från medyekravning trädde i kraft här i åstra Blekinge d.v.s. att till dān tiden gynnades brodhärar dāt var nämligen sā att efter polatsphärdens tag man en rägshärd, och här hunde man icke märk med lian mellan stölebar och stenkor ty man kom inte fram med dān långa lian, och på dān grund måste man använda brodhärar för att manna peta fram ströva härmad brodhärar var ett nedskap som vora förfädar hände utpåra ett gamla alvoradårt arbetemed, nu har man dāt sega tvåvadiga hammett i sifall man har något man al. ty havnen har nu övertaget, och där tāden älkhardt al. icke vissa förlor, alltså behövas icke några brodhärar nu ty nu tar man allt med lian där maskinen icke går fram.

Vägsädden och väggyardens behandling under förfädarnas tid

dårrna jorden arbetades icke så grundligt, man fördelades i
mycket bättre, man sände tilltid där gamla bräfoga hobe
baringen efter lin och marrsköder, man härdde därrna
jorden endast ett slag med sitt trädörar samt slätkorvade
med sin trädörnaborr, efter därrna behandling härdde
man på yardshöjt med naturjödsel av allahanda spell-
ning från laddgård, stall, och vinstico, li man hade
jödskatt väggyarden sände man genast rågen upp i jöds-
len, och härdde åter över där hobs och tvådor med trähörnor
däräfter satte man hälfparar tre i fyra alnar mellan
varje foor, varäfter droäng och pigi gick med varsin
hälfparpa och drog upp den på de mellanliggande tegar-
na, dessa parar styrktesyande även som vattenfordar un-
der vinter och vårs vid vattenfloden, man sände gärrna
hobbaringen så tidigt som möjligt, och så fort sig yroa
läst efter där föregående skräden var inlärgad, sli ochtr-

och menings på att få vägen läng och tycker till de starka frost
nättar och han fram på hästen, för att då medan gärden
var frossen och härd, få släppa på huvudren till att betra
ut av dör, ty våra förfäder hade för avsicht att vägen
skulle härligen och bli tyckande och härligare på halv och
et, samt manen merå härligare, där gamla mobblävagen
gagnades allmänt under de svenska dagar, där var hufvudig
och mycken härdig och i all synnerhet där dör odlades på
nyland, och medgav, näg våra förfäder sade dör var bra
där skulle där gilla en släppa traver "24 nedar" vilket icke
är så lite, senha tre pond på en gammal skäppa, ty dät gamla
vanliga var 18 pond på tannan "sax skäppor" våra förfäder
odlade icke råg mycken, de hätt sig i huvudsak till dät sax-
radiga hornett, dät var i stort till bondens huvudnäring
med linett till, under dör gamla goda tiden, vägen odlade
man endast för egen behövning och icke till försäljning
utan endast till sina arbetare och fick betala tre dalars pond-
lett för rågvägell.

Havne odlade man uti ännu mindre skala li man tyckte
 dät varit mindre givande i värdet, man odlade intet källar
 men än de två urmenseggala sottrarna, sana man hällade
 svarthavre, och blåsahavre, därra sistnämnda var bördig
 och rikligt givande om där man på partlig ytt, nämlis-
 gen på midsödling, dät förehom si obetydligt att man od-
 lade saka mask under vissa förändars tid, efter sam man
 varit väldigt förlorad i sista halvden som var rådande
 vid vissa tillfällen under färsommarerna på där tiden och
 i synnerhet om dät förs på under natten före eller efter de
 färtio matrygor, då hade man färtio fostrnättar att vän-
 ta på under färsommaren, om de så icke förflyt till slut
 faran under midsommarskransen, ja dät var utan de
 tre färtiga yttarnättorna som ofta kom de två fölgande
 uickorna efter midsommarskransen, dätta visste man dock och
 hade räknat ut på styrsommarerna och vintargatan redan
 föregående höst så datt var man beredd på när di
 kom.

och förförigt såg man därför på lasten där hvälten kom om
därför skulle bli frost på natten, då gavde man sina frost-
linor i ordning för att under natten mäta därför varar fi-
enden vintarbryer som man hällde frostratten, man
gick då ut vid tabutiden på natten för att mäta därför förtö-
rande fienden och ställde sig vid sina vägfält som man var
mäst väder om, man hade långa linor på en 50. n. 60-års
man sträckte över fället med en man i varadero åndan
så drog man därför över vägfället medan man gick framåt
i jämn march och på därför sätt satte vägen uti jämn gang-
ning så trog man sikt från skift och holt på till salen kom
upp, därför gavde att präster hade icke någon väskan så län-
ge som vägen var uti jämn gangning fram och åter, hade man
vägfälten uti långa smala sträckor, så gavde man några
nikekor framför fället och ställde därför så att vaken kom uti
medvind över fället, även därför var ett förförklistigt
medel till att skydda vägen för därför ödeläggande frosten,
på därför sätt skyddade vaken förhindra sina vägfält för snada.

och på grund härav var man man inte pigg på mästodling
 under dān tiden efter som frosten alltid har härdare på låg-
 länt än på höglänt odling, och fā dān shald hatt man
 sig med sina odlingar fast och synefri mark som var mera
 kryddad för härlen, våra förfader odlade för varje år
 från ett till tre skräpland härlänt jord åtigen för pata-
 besodling, ty till dām miste man ha nöjland och svedyar
 och uti vanliga hår rågsadden eftre andra året, dat var
 både förtändigt och läkande, ty jorden är mera bräflig och
 frakthållande då dān är nyboddad, dat gick icke hållarsä
 hänt på förbanden att på dān tiden på nöjvar skräpland
 ikke odlad, ty arbetspisen på ett skräpland aher att få
 uppkundet gick icke på mer än fyra riksdalar skräpland
 dett då man tog dat uti skräpbeväxt utomrör dā sholle
 man taga upp alla träd och i många stenor och stobbar
 man gick upp förspejt och väg, man gick betalt för den
 banden hade godmänt arbetet och taget dat för gott.

Mässodling före kom sällan under förfädernaas tid, vid
sidan odling före kom en dolt mindre vattenrävngla mottar
och - aldrig där garden var mykett härdig och förtrollarsig, där
man antag sig vara något i så nära skyddad för fristen mellan
de s.k. midsommarerna så fanns nättorai allmänhet brukar göra
sig påhållning, sedan oddisgar tökte man ut som låg i läg
för nordlig vind mot någor skogslange eller några backar
som låg framför och tog emot från Halla nordlavninden,
sedan mässodling betalades i arbetstid med tre rimbalar skäpp-
landett i ympförelsevis bättre avlänning än för hirdlandodling
då en oddartlig brak kom dit med där stora skäppslipade mat-
backar flängde man upp ett skäppland sedan odling på tre
dagar om dat ikke varit allt för mykett skäpplevert, dat
blev en rimbalar fir dag, dåt var en god dagväng under de
avsammade fädernas tid, då man i allmänhet brände råhma
med fyra dalar och hålla sig med egen brast, för omhållning
och omhållning fia vänt kom, var dat vanliga prisett nio
dalas skäpplandett, även dat var bra betalt ja när tiden.

dessa matodlingar satte man där härdiga och rikt girande
sh. boanneripotatessen första äret, därrad potatessort var där
förra och allt som infördes uti dessa traktors sågar varo förfä.
där, där var härdig och rikt girande samt myrhett spiskalliga
de var mörkblå på skrovet med blå ränder genom hället
dessa gaspåra haare uppena en arbetares till tio tannar
efts bräye skräppa liä där han uti härdig god sågar på
därta nyodlade högvaror, man satte potatessen efter hachma
på sidan nyodling, och ett mandsagivårfi var att hacha
ned tio tannar dvs. tala skräppa, dock hade man en liten
pyr på åtta i tio är till att plöja ned dessa tio skräpporna
fördagen, så hade man en buinna med gott förtand och
god åsparselhet till att omberöra jöcklingen, dat var föra-
gadning man använde till gaspåraa på ny matodling
där var kraftig, tass, och myrhett lämplig för detta ändamål
gummor ha roddsen uti sitt stora fröbolad och lade roddsen
med handen ett mindre grepp på varje potat, med noga till-
syn att icke några jöckell fällt jänta eller mellan potatessen

då hvälen kom och man hade fått sin aftonvard kom huslunden
 med lekviden för dagen som blev dät vanliga 16-skilling för man-
 ner, 12-skilling för kvinnor, och 4-skilling för pojkar, allt var
 nöyda och belönas med sin dag, och nämnan var god mellan ar-
 beitare och arbetsgivare under den gamla svenska goda tiden.
 Härten kom och sropåraa skulle tagas upp, allthåt blev dät ett nytt
 arbete man nu skulle hamma åvarps om med borden, och un-
 der handingen var snart en arstomadd, ty dät var dat gamla van-
 liga armodet som gälde vid detta tillfälle, länen blev och var
 vinställande skräppa, d. v. s. man skulle placera upp 12 skräppor till
 borden, så ficks man placera upp en skräppa till sig samma värma-
 des för den tröttaorden, samt hålla sig med egen kost, nog var inte
 detta någon stor förtjänt på ett fall om man räknat med de pris-
 sar patatern betingade på tre dalar skräppor, men i andra sidan
 sitt var dät en god ingångst, därigenom att farmlyfadern tog
 med sig så många som var arbetsdugliga i farmlygen, så att en
 fattig farmlybäende kinnas upp till ed hav taarsa, tre skräppors
 fatals för egen ingångst för dagen, och ofta mer, en väldig god gälp,

nästa skörd efter potateshöden blev den bärda hatt-
 havren föbygande är som växlingen gav banden där avhastning
 man anskade, som mätte sig i längd på stranden med hästva-
 gen, och gav mest två shäppor efter traven då den var me-
 delmättig, föbygande är eller bredder istet tog man en ragnörd
 utav den gamla bärda hattbaren som var vira fäfå-
 den bärda brödköd, till denna skörd gödselade man grundigt
 på marken med en sammanklaring utav stallspilling
 och färgödrel, ty man hade fåt sig att den lätta och tåiga
 gödselen var häst fördelaktig på marken, och den tåiga
 min och färgödslen däremot absolut odelaktig, ty den för
 iderväxt genam jorden och grödan fick alltid icke vägen
 som häst nötan av denna gödnings, utavas denna gödnings
 såldde man alltid sista övre skiftan efter vägsädden och
 havrade lätt med en trädvirahov, dat var hela myllningen
 för den ragnördens, ty man hade fåt sig att havren skulle
 ligga upp i dager på mossodling för att bättre undgå vinter-
 skyvan, dat visade sig ja, ty man fick alltid rehärdshöd,

Wora förfäder sökte alltid efter sådana piger som hände
toga styrka för både piga och dräng, sådana piger hände
man upptagna bland arbetsskara och fattiga frambygor
som under sina oga är väste taga sin tillflykt hos bau-
darna och utfråa varje handa förebrannande arbete för
att hauna upphölla sin kristianit, en sådan flicka uppsöva-
de sig mād tiden uti alla förebrannande arbeten på en
bantgård såväl manligt som kvinnligt arbete för en
ränta daglön, nämligen 8 shilling om dagen så länge han
var under 21 år, och så ledet var icke råhord för ham-
pitant, då en sådan flicka skulle taga fast anställning
på en medelstaor bantgård uti därom där man hände till
håne hande han få upp till 30 hr pr. år, samt med en del
smörre men efter dān tider värdefalla arbetshor, sison ett
par hästar, ett par strampor, en skräppalvärts och en stolle
"underhal" en násdukr, ett par tråshor, en värhestskrädrad,
allt dātta ingich uti bånen under ett år, mān så måste han
stā mangt och myghett bestrida en drängs syrlor och arbete-

dätta fitch har intäda sig då han tag emot städgångs
som var till delar, han skulle haona hära i ihar, haona, höra
yörel, höra till staden li banden gav hänne dat uppdraget,
höra till hvarnen för att lita mala li dat fadradet, gä med
i shagen och fatta träd till ned och verke, samt hära hem
dat till gorden, samt haga all hushållseden, och till sist gä
med ut på logen och bräcka med böjan h-^{et}-s- på maro-
nana, samt vissna iera huvudarn efter hännes befalun-
gan var en sådan piga omtyckt av sitt huseande folk
fitch han grates en knappe lin, och en skäppa potates rätt och
satt på bandens yod, samt fitch därtill förlid till att hiel-
la därför i ordning under sommaren, och fitch linett förlt be-
handlath på brödthachen i värdé med bandens lin på köten,
då frivick han han, blev han tilldelad, en mask ull, en ost
en brödkaka, en pannekaka, en mask smör samt de 24
kninkor som alltid vanlig var för en ordäntlig piga
därför senare brallade man sjän, och utfall olika att efte
uppförande och arbetsfärniga, dat sedan under dār gamla goda tider

Vara förfädars ekonomiska ställning var alltid den bästa
på landgårdarna, deras bästa ingåvansmålla var linell
och bronsell samt paravelen från handkermett, och från
skogspoddahitarna uti ingåvamst gick läktarona som ett
dåndigt bräder och sbr. byälkar, dessa poodahitare fann-
rades till närmaste stad, där mest bästa ingåvamst borden
hade var att fara ett lass läktat om fyra tallar, en tanna
hona, eller mäll, och ett par linmar talo:kar, samt med några
markar smör och ost och några dosen ägg, när då borden
kom hem från den långa stadsresan som tog ett par dygn
i anspåku. såsom han rikta borden, han hade då intalldatt
uti sin blåkoka en tre handa dalor för sina väckefolla
poddahitare som stadsborna var uti behåvande ställning
om dat var under där tid då inga yttre vägar fann till uti
vårt land, då var borden välkommen till staden, man
mötte honom bringt ut åt landet föri första hand fä hand-
la åt sig niggat utav hans väckefolla batt, pångar blev dat, tre
handas dalor var en stor förmögenhet under den gamla goda tiden.

Under den gamla goda tiden före kom myrhett och extra arbetet så där stora julhögtiden var i antagande, man börgade med detta förberedningssarbete tre veckor före jul, man lade första hand vid där stora i h. yllykken eller blyköllet som på gick under tre dygn nattar och dagar, man sammankallade några orgelmannar tills med många pojkar och flickor, för att hjälpa till under nattarna, d.v.s. pojklarna stälde till ved och vattnen i blynstugan samt öste brylluten från där stora blyngötten och utibba sett där plådesplagen låg nedpackade, och åter igår från brynhallen och i grifftan som stod i hörningen under full jämna del, kvinnorna stodade under tiden, man byttes vid två par var sändas uti blynstugan, de övriga lekte och dansade på logen, uti där enda åndan på logen stod en uppskradd känkt väd mat och brönnvin samt brönnhaffe och hemborgsgröt ströml, i taket hängde en lyfta över spelmanen men husboden hade ingjort all till där stora blynölet.

husbonden bestod också all mat och dryck som man använde
till bröllet, detta var en förberedelse till brölloppet fram
en tjäntan dagar före jul, ty då var där sedan att om mög-
ligt skulle var och en inom bådens familierna ha nya bläddar till
jul, svin som stora gamla svin röda samt med pigor och drängar,
meningen var där att även bruddronornas bröllop var bekräftiga
på sitt sätt vid där stora julbryllugen, samtidigt som de arbetade
med tåvraden på bläderplagg, man brukade sätta på huv
dåt handen gå till: ja då vi fäktlara! under förfäder
var tid hade man icke några manglar, och sällan några skr.
strykjärn, då enda man hade var en av eh. eller bejörn grot
dragnhet som man sultade bläddarna, om och sultade
dende fram och åter på längden, och med dåt samma
slag på sullen med ett klappträd, på detta sätt manglade
vara födar sina lärrebläddar efter besynner, men då nu
bruddrorerna infatt sig för att ry till där stora högtiden-

blev därra arbete undarblottt för hurets hvinna på sätta
 att man avlitade shräddarna om därra viktiga uppdrag att
 göra plagen mycka och ställa efter byxen, husemodarna tog
 hellt åmhellt och lade samman en pärke åt varje shräddare
 och lade där på deras stolar där de skulle sitta, på därra
 sätt prästade shräddarna där nytvättade byxen åt hus-
 modern utan att spilla någon tld, förr växel dag fik hundr
 dans en ny pärke på sitt stol att sitta på, och då shräddra
 na alltid var o-å- i samma följe gick därför att ju skapligt foot
 att få där stora gulbyxen mangladd på därra sätt, de aldra
 grönsta plagen sätter svältfattladden och dita häckor, shro
 bar o sv. där shävaona sat länga och varsa i tygell, fik hundr
 dansnästan fura övar några slag med sitt stata och heta
 frossjöor och på därra sätt mycked upp de stora plagen,
 därra är endast föberedelken till där storas högtider,
 varför förfäder levde icke uti lye, men uti orblaket och framme
 fär sig ryätra och sina mädror äi skor under där gamla goda tider.

ygq för nu avsluta med skrivtävlar för denna gång.
och hoppas bärta möjliga resultat, bilden tillitar icke att förställa
längre, men shall vid ett annat tillfälle iaktna en bra berättelse
samt han passa för ycknommen, mot förbehåll om att formen
resamhallet i hund sju taga del av dät samma och så önskas.

Med publiceringen månända vare lämpligt att åvaotima
dät ny ygq åvarsat till arkivett, där bilden på mig och hustrur
med lagenhet är fotograferad. vid publiceringen mår
gåra mitt namn och adr uträttas om så behagat.

try allt vad ygq nedskrivs är sanning och trovärdighet och
indukt vad som hänt och förekommet under förfadarnas
tid samt deras sedar och bruk, sott ansvarigt garantierat på
redskapet och sanning, några tidningsmedier vare önskväda
under tiden ni publiceras de ingåmma saken, i så fall han
ygq åsätta därmed några fastliga och goda inslägg under tiden,
som med utvärde "Självbeträffande Förhant"

P. G. Pettersson bost 10 Kalmar